

Sygn. akt I PSK 114/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa A.P.

przeciwko T. w Ł.

o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 3 listopada 2021 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych w Ł.

z dnia 18 maja 2020 r., sygn. akt VIII Pa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 maja 2020 r., sygn. akt VIII Pa (...) Sąd Okręgowy w Ł. w wyniku apelacji pozwanego T. w Ł. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z 17 stycznia 2020 r., sygn. akt X P (...) i oddalił powództwo o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia wniesione przez powódkę A. P..

Wspomnianym wyrokiem z 17 stycznia 2020 r., sygn. akt X P (...) Sąd Rejonowy w Ł. zasądził od pozwanego T. z siedzibą w Ł. na rzecz powódki A.P.

kwotę 10.050 zł brutto tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 17 sierpnia 2019 r. do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2), nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 3.799,60 zł brutto (pkt 3) , zasądził od pozwanego T. z siedzibą w Ł. na rzecz powódki A.P. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 4), obciążył pozwanego T. z siedzibą w Ł. kosztami sądowymi w postaci nieuiszczonej opłaty od pozwu, od której powód był ustawowo zwolniony w kwocie 503 zł i nakazał jej pobranie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Ł. (pkt 5).

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyła apelacją strona pozwana, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.; art. 84 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.; § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 15 maja 1996 r., w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1632) oraz art. 8 k.p.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji uznał ją za uzasadnioną i uchylił zaskarżony wyrok, oddalając jednocześnie powództwo.

Sąd drugiej instancji wskazał, że dokonana przez Sąd Rejonowy ocena materiału dowodowego okazała się wybiórcza. Po pierwsze, Sąd pierwszej instancji pomimo prawidłowego ustalenia, że pracodawca, w związku z brakiem informacji na temat tego co dzieje się z powódką, usiłował nawiązać nią kontakt telefoniczny oraz sms-owy, także poprzez jej matkę, bezpodstawnie przyjął, że zalecenie leczącego powódkę lekarza, co do unikania przez nią jakiegokolwiek komunikacji z pracodawcą uprawniało powódkę do odrzucania, czy też nieodbierania połączeń od pracodawcy. Sąd drugiej instancji zauważył przy tym, że Sąd Rejonowy dokonując powyższego ustalenia w żaden sposób nie zweryfikował twierdzeń powódki przyjmując je za wiarygodne, chociaż z całą pewnością miała ona interes w złożeniu zeznań takiej treści. Co więcej, oprócz twierdzeń samej powódki żaden inny dowód zgromadzony w aktach niniejszej sprawy nie wskazywał, aby takie zalecenie lekarskie zostało kiedykolwiek w stosunku do niej wydane, brak choćby dokumentacji medycznej w tym względzie, bo nie było takiego wniosku. Ponadto zachowanie samej powódki po otrzymaniu rozwiązania umowy o pracę i

niezwłoczne skontaktowanie się pracodawcą, w sytuacji oczywistego wcześniejszego unikania z nim kontaktu, przeczy z całą pewnością twierdzeniom powódki w tym zakresie. Nie sposób również dopatrzyć się nieprawidłowości w działaniach podjętych przez samego pracodawcę. W ocenie Sądu Okręgowego pracodawca powódki miał z całą pewnością prawo działać w zaufaniu do posiadanej dokumentacji, z której wynikało jednoznacznie, że zwolnienie lekarskie powódki zakończyło się 3 lipca 2019 r. (zaświadczenie lekarskie wskazujące na niezdolność powódki do pracy w okresie od 4 lipca 2019 r. do 24 lipca 2019 r. zostało wystawione dopiero 31 lipca 2019 r.). Nie może zatem dziwić, że w sytuacji braku powrotu powódki do pracy po tej dacie, pracodawca podejmował próby skontaktowania się z nią, a wobec braku jakiegokolwiek informacji zwrotnej, 11 lipca 2019 r. podjął ostatecznie decyzję o rozwiązaniu z powódką umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Sąd drugiej instancji zaznaczył również, że żaden przepis prawa, czy też choćby przypuszczenie pracodawcy, co do stanu zdrowia powódki i związanej z nim niezdolnością do pracy, nie obligował pracodawcy powódki do skontaktowania się z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych przed podjęciem decyzji o rozwiązaniu z nią umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p., a z zeznań świadka M.D. wynika wprost niemożność uzyskania informacji od ZUS w przypadku braku okresu i numeru zwolnienia lekarskiego.

Sąd Okręgowy ocenił również, że Sąd Rejonowy niezasadnie przyjął, że to wyłącznie pracodawca powódki jest odpowiedzialny za zaistniałą w niniejszej sprawie sytuację. Z całą pewnością wypowiadając umowę o pracę pozwany nie posiadał wiedzy na temat okoliczności usprawiedliwiających nieobecność w pracy powódki, a niezwłocznie po uzyskaniu stosownych informacji w tym zakresie podjął niezbędne kroki zmierzające do naprawienia zaistniałego stanu rzeczy. Sąd odwoławczy nie podzielił w konsekwencji argumentacji Sądu Rejonowego, że zaistniała sytuacja była wyłącznie wynikiem zaniedbań pracodawcy, a zachowanie powódki usprawiedliwione stanem jej zdrowia. Niewątpliwie bowiem powódka swoim biernym zachowaniem, w tym uporczywym unikaniem jakiegokolwiek kontaktu z pracodawcą, przyczyniła się do tego, że pozwany składając oświadczenie o rozwiązaniu z nią umowy o pracę bez wypowiedzenia działał w warunkach błędu. Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że skoro powódka swoim

zachowaniem doprowadziła do złożenia przez pozwanego oświadczenia określonej treści, to z całą pewnością pozwany mógł powołać się na błąd i skorzystać z uprawnienia przysługującego mu w ramach dyspozycji art. 88 k.c.

Sąd drugiej instancji nie zgodził się również z argumentacją Sądu Rejonowego, że niezdolność pracownika do pracy potwierdzona zaświadczeniem lekarskim usprawiedliwia zawsze jego nieobecność w pracy. Zgodnie bowiem z regulacją z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy pracownik ma dwa dni na przedstawienie pracodawcy zwolnienia lekarskiego uzasadniającego jego niestawienie się w pracy. Wprawdzie § 2 ust. 3 pozwala na niedotrzymanie powyższego terminu, to jednak taka sytuacja powinna być usprawiedliwiona szczególnymi okolicznościami uniemożliwiającymi terminowe dopełnienie przez pracownika obowiązku określonego w tym przepisie, a to z całą pewnością nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Okręgowego zachowanie powódki polegające na uporczywym unikaniu kontaktu z pracodawcą, czego następstwem było złożenie przez pracodawcę oświadczenia pod wpływem błędu, a następnie złożenie przez powódkę oświadczenia o niewyrażeniu zgody na uchylenie się przez pozwanego od skutków prawnych wadliwego oświadczenia woli w postaci rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, od początku było nacechowane chęcią uzyskania przez powódkę dodatkowego świadczenia w postaci odszkodowania. Nie jest bowiem zrozumiałym dla Sądu Okręgowego sytuacja w której powódka uzyskując korzystne z jej punktu widzenia, jako pracownika, oświadczenie o uchyleniu się przez pracodawcę od skutków złożonego rozwiązania umowy o pracę, nie wyraziła na nie zgody. Tym samym zachowanie powódki od początku należy ocenić jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła skargą kasacyjną strona powodowa w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Wskazano, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że w tym samym stanie faktycznym, zapadły dwa odmienne rozstrzygnięcia w sprawie na skutek poczynionej przez Sądy obu instancji odmiennej oceny dowodów.

Strona skarżąca podniosła, że w sytuacji, gdy na profilu płatnika składek (pracodawcy) nie ukazało się zwolnienie lekarskie powódki zasadnym było wystąpienie do ZUS w celu ustalania braku e-ZLA na profilu pracodawcy. Tym samym w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak jest przesłanek dostosowania instytucji błędu z art. 84 i 88 k.c.

W ocenie strony skarżącej, na kanwie niniejszej sprawy nie doszło do wprowadzenia w błąd pozwanej co do treści czynności prawnej. W pierwszej kolejności podkreślić należy, że po tym jak pozwana nie mogła skontaktować się z powódką, 10 lipca 2019 roku pozwana skontaktowała z się z matką powódki J.P., która oświadczyła, że córka choruje. Był to zatem już pierwszy sygnał dla pozwanej aby dokonać weryfikacji uzyskanych informacji za pośrednictwem organu rentowego. Jednakże pozwana nie zweryfikowała powyższej okoliczności, składając jednocześnie powódce oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy, zdaniem pełnomocnika powódki, brak jest również spełnienia przesłanki z art. 84 § 2 k.c. w zakresie istotności błędu z którym mamy do czynienia w sytuacji, w której gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Dalej strona skarżąca zauważyła, że pozwana jest profesjonalnym podmiotem w zakresie świadczenia usług na rzecz osób niepełnosprawnych. Zatem oceniając rozsądnie sytuację oraz biorąc pod uwagę długotrwałe zwolnienie powódki począwszy od kwietnia 2019 r. i oświadczenie matki powódki z 10 lipca 2019 r. o kontynuacji choroby córki pozwana nie powinna złożyć oświadczenia o

rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z powódką bez uprzedniej weryfikacji tego stanu rzeczy z organem rentowym.

Ponadto, w ocenie skarżącej, na kanwie niniejszej sprawy doszło do naruszenia granic swobodnej oceny dowodów przez Sąd drugiej instancji w zakresie oceny materiału dowodowego, bowiem Sąd drugiej instancji z niewyjaśnionych przyczyn uznał, że powódka uporczywie uchylała się od kontaktów z pracodawcą zarzucając powódce naruszenie art. 8 k.p w zakresie braku zgody na uchylenie się od skutków rzekomego wadliwego oświadczenia woli w sprawie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia pomijając zupełnie treść przepisu art. 61 k.c.

W ocenie pełnomocnika skarżącej, uwadze Sądu Najwyższego nie powinno umknąć, że wyrażenie zgody na wycofanie oświadczenia woli, które doszło do drugiej strony po złożonym oświadczeniu o rozwiązaniu z powódką stosunku pracy jest uprawnieniem pracownika wynikającym z treści przepisu art. 61 k.c. w zw. z art. 300 k.p Strona skarżąca wskazała, że odwołanie oświadczenia po jego dotarciu do adresata jest możliwe tylko za zgodą drugiej strony i tylko w tych wypadkach, gdy odwołaniu nie sprzeciwiają się przepisy szczególne lub natura danego stosunku prawnego. Powyższe stanowisko wynika wprost z przepisu art. 61 § 1 k.c. Tymczasem Sąd odwoławczy krytycznie ocenił zachowanie powódki w tym zakresie odbierając jej w istocie uprawnienie wynikające z powyższego przepisu.

Dlatego też skarżąca twierdzi, że zachodzą podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wobec skrajnie odmiennych, dokonanych przez Sądy obu instancji, ocen zgromadzonego materiału dowodowego przy niezmienionym stanie faktycznym.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a w razie nieuwzględnienia powyższego wniosku, o: oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powódki nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do

rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżąca w żaden sposób nie wykazała oczywistości skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie. Na wstępie należy podkreślić, że z całą pewnością nie świadczy o oczywistości skargi kasacyjnej fakt, że Sąd drugiej instancji, w toku kontroli instancyjnej zapadłego wyroku, dokonał odmiennej oceny stanu faktycznego sprawy, bowiem jego kompetencja do dokonywania własnej oceny materiału dowodowego wynika wprost z przyjętego w Kodeksie postępowania cywilnego modelu apelacji pełnej.

Natomiast w dalszej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca przedstawiła jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji i jego oceną stanu faktycznego sprawy, nie wykazała natomiast rażącego naruszenia przepisów prawa, którego miałby się dopuścić Sąd. Warto przy tym zwrócić uwagę, że strona skarżąca wprost podważa ocenę dowodów dokonaną przez Sąd Okręgowy, co jest niedopuszczalne w świetle treści art. 398³ § 3 k.p.c.

Zupełnie niezrozumiała pozostaje argumentacja odwołująca się do treści art. 61 § 1 k.c., który dotyczy cofnięcia oświadczenia woli i który nie miał w niniejszej sprawie zastosowania, bowiem pozwany pracodawca złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu na podstawie art. 84 k.c., a nie oświadczenie o cofnięciu czy też odwołaniu oświadczenia woli.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

